

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 10 - ΑΘΗΝΑΙ 134
ΤΗΛ. 605 319 - 622 535

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1981

Τ Α Ν Ε Α Μ Α Σ

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἑταιρεία ἐκλέγεται μέλος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Γραφείου
Περιβάλλοντος κατὰ τὴν Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Ὁργανισμοῦ
τὸν Δεκέμβρη τοῦ 1980

Ἐδῶ καὶ ἓνα περὶπου χρόνον μετὰ τὴν προοπτικὴ τῆς πλήρους ἐντά-
ξεώς μας στὴν Κοινὴ Ἀγορά, τὸ Εὐρωπαϊκὸ Γραφεῖο Περιβάλλοντος
(ΕΕΒ) ποὺ παίζει συμβουλευτικὸ ρόλο τόσο στὸ ἐπίπεδο τοῦ Ἐκτελε-
στικοῦ ὀργάνου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος (COMMISSION) ὅσο καὶ τοῦ
Εὐρωκοινοβουλίου πάνω σὲ θέματα περιβαλλοντικῆς προστασίας, εἶχε
τὴν πρωτοβουλία ἐπαφῶν μετὰ Ἑλληνικὰς Ὁργανώσεις καὶ φορεῖς προ-
στασίας, κυρίως ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας.

Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὁργανισμοῦ κ. H. DAVIES
πραγματοποίησε ἐπίσκεψιν στὴν χώρα μας τὸν Δεκέμβρη τοῦ 1979. Στὴ
συνέχεια οἱ Ἑλληνικὲς Ὁργανώσεις - στὸ προπαρασκευαστικὸ στάδιο
ποὺ μεσολάβησε - εἶχαν τὴν εὐκαιρία ἐπαφῶν γνωριμίας μέσα στὰ πλαί-
σια Εὐρωπαϊκῶν συναντήσεων γιὰ τὴ μελέτη συγκεκριμένων περιβαλλοντι-
κῶν θεμάτων τοῦ εὐρύτερου Εὐρωπαϊκοῦ χώρου, ὅπου ἐκλήθησαν νὰ
λάβουν μέρος. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἑταιρεία ἔλαβε μέρος σὲ τέσσερα τέτοια
συνέδρια.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ ΕΕΒ ποὺ συνήλθε τὸν Δεκέμβρη τοῦ 1980
στὶς Βρυξέλλες ἐψήφισε τὴν εἰσδοχή τῆς Ἑταιρείας Προστασίας τῆς
Φύσεως, καὶ τῆς ΕΡΥΕΑ, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας, στοὺς κόλπους
τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ. Ὡς σημειωθεῖ, ὅτι ἀπὸ τὴν Γενικὴ Συνέλευση
τοῦ ΕΕΒ ἐξελέγη ὁ κ. Μ. Σκοῦλλος μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς
τοῦ ΕΕΒ.

X X X X X X X X

Ἡ κ. Μαριάννα Κορομηλά, ἔκανε τὸν περασμένον Σεπτέμβριο ἡμῶν
παρουσίαση ἀπὸ τὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ τῆς ΕΡΤ τῶν δραστηριοτήτων τῆς
Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας ποὺ βασίστηκε σὲ μιὰ συζήτηση μετὰ τὸν Πρόεδρό
της κ. Θάνο Βερέμη πάνω σὲ θέματα προστασίας τῆς πολιτιστικῆς μας
κληρονομιάς, Παιδείας κ.λ.π.

X X X X X X X X X X

Δανείσαμε τὰ φιλμς μας καί ἄλλο ὕλικό γιά τήν ὀπτικοακουστική παρουσίαση Περιβαλλοντικῶν θεμάτων στό Σεμινάριο πού ὀργάνωσε πρὶν λίγους μῆνες , στό ΕΙΕ ἡ Γραμματεία Χωροταξίας τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, γιά τήν ἐπιμόρφωση δασκάλων, μέ θέμα τήν διδασκαλία τοῦ μαθήματος Περιβαλλοντικῆς Προστασίας.

X X X X X X X X

Σχέδια γιά τήν Σαντορίνη: Σύμφωνα μέ πληροφορίες στόν ἡμερήσιο τύπο, σχεδιάζεται ἡ ἐγκατάσταση τελεφερίκ πού θά συνδέει τὸ λιμάνι μέ τὸν οἰκισμό τῶν Φηρῶν γιά τήν ἐξυπηρέτηση καί τήν ταχύτερη διακίνηση τῶν τουριστῶν. Ἡ Ἑλληνική Ἑταιρία μέ ἐπιστολή της στόν ἡμερήσιο τύπο (Καθημερινή 6/11/80) ἐρωτᾷ ἂν διερευνήθηκαν ὅσο ἔπρεπε οἱ ἐπιπτώσεις πού θά ἔχει ἡ ἐγκατάσταση τοῦ τελεφερίκ στόν παραδοσιακό οἰκισμό τῶν Φηρῶν ἕναν ἀπό τοὺς πῶς σημαντικοὺς οἰκισμοὺς τοῦ εἴδους αὐτοῦ στήν Ἑλλάδα καί ὑπενθυμίζει στοὺς ἀρμόδιους ὅτι πρὶν περὶπου ἕναν χρόνο, ἡ μεγάλη Εὐρωπαϊκὴ Ὀργάνωση γιά τήν προστασία τῆς Πολιτιστικῆς Κληρονομιάς EUROPA NOSTRA βράβευσε τὸν ΕΟΤ γιά τήν ἀποκατάσταση τοῦ προτύπου οἰκισμοῦ τῆς Οἴας διατηρῶντας τήν παραδοσιακὴ του μορφή.

X X X X X X X X

Τὸ θέμα τῆς ρυπάνσεως τοῦ κόλπου τῆς Ἑλευσίνας συζητιέται στήν Βουλὴ: Μετὰ τήν ἀνακοίνωση τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἔρευνας τῆς θαλάσσιας ρύπανσης τοῦ κόλπου τῆς Ἑλευσίνας καί τήν δημοσιότητα πού ἔλαβε ἡ ἀνακοίνωση στόν ἡμερήσιο τύπο, κατετέθησαν ἐκ μέρους διαφόρων βουλευτῶν ἐρωτήσεις στήν Βουλὴ πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Βιομηχανίας . Τόσο γιά τήν τεκμερίωση τῶν ἐρωτήσεων τῶν βουλευτῶν ὅσο καί γιά τήν σχετικὴ ἀπάντηση πού ἔδωσε ὁ Ὑφυπουργὸς Βιομηχανίας κ.Μιχαήλ , χρησιμοποιήθηκαν ἀπόσπασματα ἀπὸ τήν μελέτη τοῦ Δρ.Μιχαήλ Σκούλλου καί δημοσιεύματα ἀπὸ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀντίγραφα καί ἀνάτυπα τῶν ὁποίων κατατέθηκαν στὰ ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς.

X X X X X X X X

Πρότυπες-ὑποδειγματικὲς ἀναστηλωτικὲς ἐργασίες γιά ὑπόβολή πρὸς τὴν EUROPA NOSTRA

Ἡ EUROPA NOSTRA προκήρυξε πάλι τὸν ἐτήσιο διαγωνισμό της γιά τήν βράβευση ἔργων ἀναστηλώσεως ἢ ἀποκαταστάσεως καί δέχεται προτάσεις συμμετοχῆς ἀπὸ τίς Εὐρωπαϊκὲς χῶρες. Προτάσεις πού ἐμπίπτουν στὶς παρακάτω κατηγορίες γίνονται δεκτές, ὡς τὸ τέλος Σεπτεμβρίου 1981.

- 1) Ἀποκατάσταση παλαιῶν κτιρίων.
- 2) Μετατροπὴ - προσαρμογὴ , κτιρίων γιά "νέες χρήσεις" χωρὶς ἄσκοπες-ἀλλογίστες ἀλλαγές στό ἀρχικὸ ὕφος τῆς οἰκοδομῆς.
- 3) Νέες κατασκευές , (γραφεῖα, καταστήματα, ξενοδοχεῖα κ.λ.π.) σὲ περιοχές ἱστορικῆς καί ἀρχιτεκτονικῆς σημασίας πού ἑναρμονίζονται μέ τὸν περιβάλλοντα χῶρο , καί τὰ παλαιότερα κτίρια πού βρίσκονται σ' αὐτόν καί πού ἡ ἀνοικοδόμησή τους δέν προκάλεσε τήν ἀδικαιολόγητη κατεφάφηση κτιρίων ποιότητος πού

προυπήρχαν.

- 4) Νέες κατασκευές (ιδιαίτερα ξενοδοχεῖα καὶ ἐν γένει τουριστικές ἐγκαταστάσεις) σὲ περιοχές φυσικοῦ κάλλους (βουνά, παράλεις, λίμνες καὶ γενικά ὑπαιθρο) ποὺ ὁ ἀρχιτεκτονικός τους σχεδιασμός λαμβάνει ὑπ' ὄψιν του καὶ σέβεται τὸ γύρω τοπίο.
- 5) Αἰσθητικά ἀπαράδεκτα στοιχεῖα (καλλοδιώσεις, φανταχτερές διαφημίσεις κ.λ.π.) ποὺ ἀφαιρέθηκαν.
- 6) Πεζόδρομοι σὲ παλαιές πόλεις.
- 7) Διευθέτηση χώρων σὲ παλαιές πόλεις (δενδροφύτευση, πλακόστρωση, συντριβάνια, εἰδική ὑπαίθρια ἐπίπλωση κ.λ.π.).
- 8) Διευθέτηση-δενδροφύτευση περιοχῶν ποὺ περιστοιχίζουν ἱστορικά μνημεῖα (κτίρια).
- 9) Κατάλληλη χρήση χρώματος (βάψιμο) γιὰ τὴν βελτίωση τῆς εἰκόνας-ὄψης τῶν ἀστικῶν κέντρων.
- 10) Νέες προσόψεις καταστημάτων ποὺ βρίσκονται σὲ παλαιές περιοχές πόλεων, καὶ ποὺ ἔγιναν μὲ γνώμονα τὸ ὕφος τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος, ὥστε νὰ ἑναρμονίζονται μ' αὐτό.
- 11) Ὑποδειγματικός φωτισμός κτιρίων, πλατειῶν, γεφυριῶν καὶ πάρκων μὲ σύστημα προβολέων.
- 12) Διακριτικά σχεδιασμένοι χώροι παρκαρίσματος αὐτοκινήτων σὲ παλαιές πόλεις ἢ σὲ περιοχές φυσικοῦ κάλλους.
- 13) Διατήρηση τῆς ἀρχιτεκτονικῆς κληρονομιάς σὲ ἀγροτικές περιοχές.
- 14) Μέτρα προστασίας περιοχῶν φυσικοῦ κάλλους (δημιουργία δρυμῶν κ.λ.π.).

Οἱ ὑποβαλλόμενες ὑποδειγματικές ἐργασίες κρίνονται ἀπὸ Εἰδική Ἐπιτροπὴ τῆς EUROPA NOSTRA ἡ ὁποία ἀπονέμει μετὰλλια στίς πρῶτες πέντε-κατὰ σειρά ἐπιλογῆς- προτάσεις καὶ διπλώματα στίς ἄλλες ἀξιόλογες ἐργασίες.

X X X X X X X X

Μετὰ τὴ δημόσια συζήτηση ποὺ ὁργανώσαμε τὸν Ἰούλιο μὲ θέμα: "Προοπτικές γιὰ τὴ μόνιμη διεξαγωγή τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων στὴν Ἑλλάδα" ἡ Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία παρακολουθώντας τίς ἐξελίξεις ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπηύθυνε ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Ὑπουργοὺς Συντονισμοῦ καὶ Ἀθλητισμοῦ κυρίως Γ.Παλαιοκρασσᾶ καὶ Ἀχ.Καραμανλῆ ἀντίστοιχα καθὼς καὶ στὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων κ.Γ. Ἀθανασιάδη, ζητῶντας νὰ πληροφορηθεῖ τί προβλέπεται νὰ γίνει σχετικά, γιὰτὶ παρ' ὅλο ποὺ ἐπίσημα ἡ Κυβέρνηση δέν ἔχει προβεῖ σὲ καμιὰ ἀνακοίνωση ἀναφορικά μὲ τὴν ἐπιλογή χώρου ποὺ θὰ περιλαμβάνει ἡ Ἑλληνικὴ πρόταση πρὸς τὴν ΔΟΕ, ἐν τούτοις ἀπὸ τὴν εἰδησεογραφία γίνεταί φανερό ὅτι ὄχι μόνον ἔχει γίνεи ἡ ἐπιλογή τοῦ χώρου ἀλλὰ καὶ ἡ σχετικὴ προμελέτη βρίσκεται σὲ προχωρημένο ἤδη στάδιο.

Μὲ τὴ δημόσια συζήτηση ποὺ ὁργάνωσε, ἡ Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία ἐπεδίωξε ἀκριβῶς νὰ ἐπισημάνῃ τὴν προσοχὴ τῶν ἀρμοδίων τόσο στὸ "εὐαίσθητο" τῆς ὅλης αὐτῆς περιοχῆς, ὅσο καὶ τὴν συνθετότητα

τῶν προβλημάτων πού ἀπορρέουν ἀπό μιά τέτοια ἐγκατάσταση, ἀκόμα καί τῶν γενικοτέρων ἐπιπτώσεων πού πρέπει νά ληφθοῦν σοβαρά ὑπ' ὄψη. Μέχρι στιγμῆς στήν ἐπιστολή μας, μέ τήν ὁποία ζητούσαμε, κατὰ πρῶτον λόγον νά πληροφοροῦμεθα γιά τήν πορεία τοῦ ὅλου θέματος, καί κατὰ δεύτερον νά δοθεῖ ἡ δυνατότητα - σέ μᾶς καί σέ ὁποιοδήποτε ἄλλον ἐνδιαφερόμενο - νά ἐνημερωθεῖ πάνω στίς μελέτες πού ἔχουν γίνει γιά τό εὐρύτερο θέμα τῆς τέλεσης τῶν ἀγώνων στήν Ἑλλάδα καί γιά τήν ἐπιλογή τοῦ χώρου τῶν σχετικῶν ἐγκαταστάσεων ἰδιαίτερα, ἀπάντηση δέν πήραμε.

X X X X X X X

Ἡ πολιτική γιά τή διατήρηση τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς μας
Κληρονομιάς

Καθώς ἡ ζωή στίς Ἑλληνικές πόλεις γίνεται ὅλο καί πιά ἀσφυκτική ὅλο καί περισσότεροι Ἕλληνες συνειδητοποιοῦν τή σημασία τῆς διατήρησης τῶν συνόλων ἐκείνων τῆς παραδοσιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ὅπου ἡ ἀνθρώπινη κλίμακα ἢ ἡ προσαρμογή σέ ἕνα ἐνδιαφέρον τοπιο συμφιλιώνουν τόν ἄνθρωπο μέ τό περιβάλλον του, προσφέροντας ἀναμφισβήτητα καλλίτερη ποιότητα ζωῆς. Εἶναι ἀδιανόητο κάτω ἀπό αὐτές τίς συνθήκες νά μειώνονται τά μέτρα προστασίας ἐνός τέτοιου μελζονος ἀγαθοῦ, καί μάλιστα τήν ἐπομένη τῆς εἰσόδου μας στήν ΕΟΚ.

Ἦδη ἀπό τό 1975 ἡ Ἑλληνική Ἑταιρεία εἶχε θέσει τήν προβληματική τῆς διατήρησης καί προστασίας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς μας Κληρονομιάς, στά πλαίσια μιᾶς τριήμερης συνάντησης πού ὀργάνωσε στήν Ἀθήνα, σάν συμβολή στό Ἔτος Εὐρωπαϊκῆς Ἀρχιτεκτονικῆς Κληρονομιάς.

Σήμερα, ἀντί νά προχωρήσουμε στήν θεσμοθέτηση μέτρων καί κινήτρων προστασίας, ἀντί νά προχωρήσουμε στόν καθορισμό εἰδικῶν ὅρων δομῆσεως καί ζωνῶν προστασίας στούς 420 οἰκισμούς πού χαρακτηρίστηκαν "παραδοσιακοί" μέ Π.Δ. μόλις τό 1978, τό ΥΧΟΠ ἀμφισβητεῖ τά κριτήρια τῆς ἐπιλογῆς τους καί ἐξαγγέλλει τήν σύσταση ἐπιτροπῶν γιά τή θέσπιση νέων κριτηρίων καί νέας μεθοδολογίας συντηρήσεως.

Μέ τήν πεποίθηση ὅτι δέν ὑπάρχουν περιθώρια γιά χάσιμο χρόνου στόν τομέα τῆς προστασίας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς μας Κληρονομιάς, ἡ Ἑλληνική Ἑταιρεία ὀργάνωσε συζήτηση στρογγυλῆς Τραπέζης (Ἑθνικό Ἰδρυμα Ἑρευνῶν, 23 Φεβρουαρίου 1981) μέ στόχο τήν διερεύνηση τῆς σκοπιμότητας τῶν ἐξαγγελθέντων μέτρων, τήν ἐνημέρωση τῆς κοινῆς γνώμης πάνω στά βαρύτερα αἵτια τῆς καταστροφῆς τῶν οἰκισμῶν μας σήμερα, ὅπως στό συνδυασμό τῶν μέτρων ἐκείνων πού θά μπορούσαν νά ἐξασφαλίσουν ἀποτελεσματικά τήν διάσωσή τους.

Τῇ συζήτηση διηύθυνε ὁ κ. Παῦλος Μυλωνᾶς, Καθηγητής Ρυθμολογίας, Α.Σ.Κ.Τ. καί ἔλαβαν μέρος οἱ : Δρ. Ἰορδάνης

Δημακδπούλος, Δ/ντής 'Αναστηλώσεως Νεωτέρων Μνημείων, ΥΠΠΕ
Κωνσταντῖνος Καλλιγᾶς, Δημοσιογράφος, Γεώργιος Κριμπᾶς,
Καθηγητῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας, Πανεπιστήμιο 'Αθηνῶν, Βᾶσω
Μιχοπούλου, Δικηγόρος, Χαράλαμπος Μπούρας, Καθηγητῆς 'Ιστορίας
τῆς 'Αρχιτεκτονικῆς, ΕΜΠ, Δρ. Σωτῆρης Παπαπολίτης, Δικηγόρος
Γενικὸς Γραμματέας ΥΧΟΠ, 'Ανδρέας Συμέων, 'Αρχιτέκτων -
Πολεοδόμος.

Γιὰ τὴν ἐνημέρωση τῶν μελῶν καὶ τῶν φίλων μας ποὺ δέν
παρακολούθησαν τὴν δημόσια συζήτηση, ἐπισυνάπτουμε σύντομη
περίληψη.

Μὲ τὴν εὐκαιρία, θέλουμε νὰ ἐκφράσουμε τίς θερμὲς
εὐχαριστίες μας σ' ὅλους ἐκείνους ποὺ συνέβαλαν γιὰ τὴν
ἐπιτυχία τῆς ἐκδηλώσεως καὶ ἰδιαίτερα τὸ Ε.Ι.Ε. γιὰ τὴν
παραχώρηση τῆς αἵθουσας καὶ τὸν κ.Ν.Γραμματικόπουλο γιὰ
τὴν προβολὴ τῆς ταινίας του: "Αἶδ' ἐς 'Αθῆναι ἢ πρὶν πόλιν".

X X X X X X X X

Ὁ SIR STEVEN RUNCIMAN, ἐκπροσώπησε τὴν 'Ελληνικὴ
'Εταιρεία στὸ Συνέδριο τῶν NATIONAL TRUSTS ποὺ ἔγινε τὸν
περασμένο Σεπτέμβρη στὴν 'Αμερικὴ καὶ στὸ ὁποῖο μεταξὺ
ἄλλων, συνοπτικὰ ὑποστηρίχθηκε ἡ ἑξῆς ἐνδιαφέρουσα ἄποψη:

.... Παρ' ὅλες τίς διοικητικὲς καὶ ἄλλες δυσχέρειες ποὺ
ἐνέχονται σ' ἓνα Πρόγραμμα 'Αγορᾶς Κτιρίων ὥστε νὰ ἀποτελέ-
σουν ἰδιοκτησία ἐνὸς 'Ιδιωτικοῦ Φορέως Προστασίας Πολιτι-
στικῆς Κληρονομιάς, γιὰ τὸ σκοπὸ τῆς σωτηρίας μνημείων
ἱστορικῆς ἢ καὶ ἀρχιτεκτονικῆς σημασίας (εἴτε ἀγοράζοντάς
τα ἀπλῶς καὶ μεταπολύνοντας τα στὴν συνέχεια σὲ ἰδιώτη ποὺ
ὁμως ἐγγυᾶται τὴν ἀποκατάστασή τους σύμφωνα μὲ τίς προδια-
γραφές συντηρήσεως, εἴτε ἀναλαμβάνοντας ὁ ἴδιος ὁ φορέας
τὴν ἀναστήλωσή τους), ἡ συνάντηση ὑποστήριξε ὅτι ὁ καταλ-
ληλότερος, ἀσφαλέστερος καὶ συμφερότερος τρόπος - ἐφ' ὅσον
βέβαια πληροῦνται ἄλλες προϋποθέσεις- εἶναι ἡ δημιουργία
ἀπὸ τὸν ἐνδιαφερόμενο φορέα ἐνὸς Εἰδικοῦ Ταμεῖου, 'Ανακυ-
κλουμένου Κεφαλαίου, ὥστε ἀφ' ἐνὸς νὰ ἐξασφαλίζονται οἱ
διοικητικὲς καὶ ἄλλες δαπάνες καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ παρέχεται
ἡ δυνατότητα συνέχισης τοῦ προγράμματος.

X X X X X X X X

Μὲ πολλὴ λύπη ἀναγγέλουμε στὰ μέλη καὶ στοὺς φίλους
μας τὸν πρόωρο θάνατο τῆς Παυλῖνας Χαριτωνίδου, ἰδρυτι-
κοῦ μέλους τῆς 'Εταιρείας ποὺ συνέβη στὶς ἀρχές Φεβρουαρίου,
καὶ συλλυποῦμεθα θερμὰ τὴν οἰκογένειά της.

X X X X X X X X